

ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТНОГО БУДІВНИЦТВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА (ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ)

галузь знань	<u>G Інженерія, виробництво та будівництво</u>
спеціальність	<u>G19 Будівництво та цивільна інженерія</u>
освітньо-професійна програма	<u>Профільна середня освіта підготовки фахового молодшого бакалавра на основі базової загальної середньої освіти</u>

Викладач: Марія НЕСТЕРЕНКО, викладач основ підприємницької діяльності та соціології Полтавського фахового коледжу транспортного будівництва.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>G Інженерія, виробництво та будівництво</u></p> <p style="text-align: center;">Спеціальність <u>G19 Будівництво та цивільна інженерія</u></p> <p style="text-align: center;">Освітньо-професійна програма <u>Профільна середня освіта підготовки фахового молодшого бакалавра на основі базової загальної середньої освіти</u></p> <p style="text-align: center;">Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр</p>	Форма навчання: денна
	Статус дисципліни – ОК5 (обов'язковий освітній компонент, що формує загальні компетентності)
	Мова викладання – українська
	Базові знання: соціально-гуманітарні курси, де аналізувалися питання, філософсько-світоглядного рівня, моральної свідомості особистості, визначенням спільних для громадян демократичних цінностей і національних ідеалів.
	<p>Тривалість вивчення, структура: Курс – I, семестр – I Кількість кредитів ECTS – 1,5 Загальна кількість годин – 35 Кількість аудиторних годин – 35 Лекції – 35 год Розділів – 2, тем – 16</p>
	<p>Методи навчання Традиційні: розповідь, демонстрація, дослідницька діяльність. Інтерактивні: Рольові та ділові ігри (моделювання ситуацій і процесів, обговорення соціальних проблем і спільне їх розв'язання); робота із джерелами громадянознавчого змісту; аналіз кейсів; проєктування (розробка проєктів (індивідуально та/або групою); дискусії з актуальних суспільно значимих проблем, обговорення контроверсійних питань, дебати; учнівські конференції, круглі столи (обговорення та прийняття рішень, що визначають основні напрямки діяльності); перегляд та обговорення фільмів, виставок; дослідження та презентації. Брейнстормінг (мозковий штурм), дискусія, робота в групах, незакінчене речення, пошук інформації, візуалізація, перевернуте навчання, акваріум. Активні: знайомство, ситуаційний аналіз, релаксаційні вправи, embodied методи, автобусна зупинка, ділова гра, Mind Maps (інтелектуальна карта) Рефлексія: сходи успіху, рефлексійна мішень, соковижималка, чотири питання</p>

	<p>Форми поточного, тематичного та підсумкового контролю</p> <p>Поточний контроль:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● виконання та захист домашнього завдання; ● обговорення матеріалів уроків; ● складання таблиць, схем; ● індивідуальні завдання; ● письмові завдання; ● проекти; ● тестування; ● ділові ігри; ● самооцінювання; ● взаємооцінювання; ● самостійна робота; ● контрольна робота. <p>Тематичний контроль:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● тестування; ● контрольна робота. <p>Підсумковий контроль: річне оцінювання; підсумкова контрольна робота (навчальний предмет інтегрований з ОПП)</p>
--	--

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА:

МЕТОЮ вивчення навчальної дисципліни основи економічної теорії є:

- **ознайомити** студентів теоретичної спадщини наукових шкіл і концепцій, основних характеристик об'єкта вивчення, цілей і методів;
- **розпізнавати** типи економічних систем та базових економічних понять;
- **проводити** аналіз цілей і умов діяльності домогосподарств, підприємств і держави та їх економічну взаємодію;
- **розуміти** закони попиту і пропозиції, формування ціни, методи конкурентної боротьби, джерела доходу;
- **розуміти** вивчення й аналіз проблем, які виникають у національній економіці (національне виробництво, безробіття, інфляція тощо) та економічної ролі держави, політика якої впливає на діяльність економічних суб'єктів;
- **розвивати** всебічне теоретичне осмислення сутності фундаментальних суспільних перетворень;
- **сформувати** економічний спосіб мислення для адекватної оцінки оточуючого світу.

Мета реалізується через такі основні завдання:

- **сприяти розвитку вільної особистості**, яка визнає загальнолюдські та національні цінності, приналежність до української політичної нації, керується у власній поведінці моральноетичними критеріями та почуттям відповідальності;
- **розвивати** свідомість громадянської особистості, яка поціновує злагоду в суспільстві, почуття патріотизму та приналежність до свого народу, спільні історичні, політичні та культурні цінності своєї держави;

- **проявляти** виховання поваги до людської гідності й дотримання прав людини, демократичних цінностей, верховенства права, справедливості, неупередженості, рівності;
- **сформувані** громадянську компетентність, виявами якої є активна громадянська позиція, здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство та конструктивну взаємодію;
- **виховати** толерантність, інклюзію та повагу до культурного різноманіття, різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми для досягнення суспільно значущих цілей;
- **сприяти** розвитку політичної, правової, економічної, соціальної, культурної, медійної грамотності, гнучкості й адаптивності, комунікабельності, готовності до співпраці, здатності розв'язувати конфлікти й запобігати дискримінації

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАБУТТЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- **хронологічна компетентність:** студент мислить історико-хронологічно, орієнтується в часі, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства;
- **просторова компетентність:** студент мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;
- **інформаційна компетентність:** студент мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання ;
- **логічна компетентність:** студент мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їхні інтерпретації;
- **аксіологічна компетентність:** студент усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших.

Компетентності, яких повинен набути здобувач освіти	Результати навчання
соціально-комунікативні	вміння й навички спілкування та встановлення конструктивних відносин між людьми, діалогу і громадського обговорення суспільно значущих проблем
інформаційно-медійні	вміння критично мислити; вміння шукати, аналізувати, оцінювати інформацію, критично оцінювати медіаповідомлення на основі аналізу джерел, соціальної ситуації
розв'язання соціальних конфліктів, проблем	уміння розв'язувати соціальні суперечності; формування установки на толерантне розв'язання конфліктів

відповідальний соціальний вибір й ухвалення рішень	готовність до ухвалення обґрунтованих рішень на основі усвідомленого й виваженого вибору
громадянська участь	установка на відповідальну суспільну діяльність; навички участі в соціальних та політичних процесах.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАБУТТЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких повинен набути здобувач освіти <i>(інтегральна, загальні – ЗК, спеціальні – СК)</i>	Результати навчання (РН)
<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p>	<p>РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН2. Вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово та іноземною мовою в обсязі, необхідному для забезпечення професійної діяльності.</p> <p>РН3. Застосовувати сучасні інформаційні технології для розв'язання практичних завдань з організації перевезень та проектування транспортних технологій.</p> <p>РН5. Використовувати транспортні технології з урахуванням вимог до збереження навколишнього середовища.</p> <p>РН6. Знаходити рішення щодо раціональних методів організації навантажувально-розвантажувальних робіт.</p>

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1. ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ В ДОСЯГНЕННІ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ.

- 1.1. Соціальні цілі економіки
- 1.2. Сталий розвиток
- 1.3. Ринкова економіка
- 1.4. Попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція
- 1.5. Держава і ринок
- 1.6. Економіка домогосподарств
- 1.7. Бюджет домогосподарств: доходи, витрати, заощадження
- 1.8. Підприємництво
- 1.9. Ринок праці
- 1.10. Лобіювання інтересів та корупція
- 1.11. Повторення й узагальнення теми: «Взаємодія громадян і держави в досягненні суспільного добробуту»

2. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ. ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО СВІТУ.

- 2.1. Інтеграція та глобалізація
- 2.2. Міжнародні відносини та міжнародне право
- 2.3. Україна – член європейського та світового співтовариства
- 2.4. Співпраця й інтеграція України в умовах воєнного часу
- 2.5. Повторення й узагальнення теми: «Економічне місце України в світі»

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

(за видами навчальної діяльності).

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування (індивідуальне, групове, фронтальне) й оцінювання їх знань під час теоретичних занять, оцінювання виконання студентами домашніх завдань, самостійної роботи, взаємоконтролю, самоконтролю, проведення й перевірки письмових контрольних робіт, тестування та в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Тематичний контроль: тести, контрольна робота.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального предмета (12-бальна шкала оцінювання): затвержені Наказом МОНУ № 329 від 13.04.2011

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	1	Студенти розрізняють об'єкти вивчення
	2	Студенти відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Студенти відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання

II. Середній	4	Студенти з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Студенти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Студенти виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Студенти правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання Студентів є достатніми. Студенти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Студенти добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Студенти мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Студенти мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Студенти мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Загальні критерії оцінювання знань, умінь, компетентностей студентів із навчальної дисципліни

Бал	Значення оцінки	Критерії оцінювання (екзамен)
5	Відмінно	<p>Студент організовує свою діяльність – мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує; організовує й планує навчальне співробітництво з викладачем та одногрупниками, працює в групі й набуває досвіду такої роботи. На основі здобутих знань, набутих умінь і навичок вільно визначає проблему обговорення, аналізує, синтезує, оцінює інформацію з будь-яких джерел, висловлює припущення про її достовірність або недостовірність; висуває альтернативні шляхи й оцінює їх, обираючи спосіб розв’язання проблеми чи власну позицію щодо неї; обґрунтовує обрану позицію. Застосовує творчий підхід, створює нове, використавши відоме, засвоєне. Демонструє перспективи діяльності в даній галузі наук. Застосовує власні підходи до обробки та зберігання навчальної інформації.</p>
4	Добре	<p>Студент виявляє здатність застосовувати здобуті знання, набуті уміння й навички в іншій ситуації, в іншому контексті для виконання нових завдань, не потребуючи для цього зовнішніх підказок. Розділяє інформацію, явище, предмет на складники й порівнює їх, виявляє зв’язки, простежує їх логіку, робить висновки, рефлексує за результатами вивченого / зробленого. Обирає рішення й дії, які забезпечують особистий розвиток, гармонійну взаємодію між людьми і природою, суспільне благо; усвідомлено ставиться до власних дій, ставить цілі, планує результат. Може допускати неточності у формулюваннях думок, недостатньо аргументувати їх, виявляти нечітку власну позицію.</p>
3	Задовільно	<p>Студент відтворює почуту або прочитану інформацію, запам’ятовує факти, поняття, терміни, теоретичні обґрунтування, здатен передавати інформацію іншими словами, у вигляді схем, зображень, добирати приклади, викладати коротко або розширено, відносити до певної групи (категорії), прогнозувати послідовність дій, наступні кроки виконання навчального завдання. Потребують доопрацювання уміння та навички практично застосовувати здобуті знання для розв’язання проблем, аналізу, синтезу, обґрунтування думок на основі інформації опрацьованої теми; установлення зв’язків між інформативними блоками, узагальнення матеріалу, аргументування власної думки; розпізнавання вивченого в нових завданнях та нових ситуаціях.</p>

2	Незадовільно	Студент має труднощі в запам'ятовуванні інформації – фактів, понять, термінів, теорії, сприйнятті її на достатньому рівні й передачі в іншій формі (іншими словами, графічними зображеннями тощо). Для застосування почутої інформації під час виконання тренувальних завдань чи використання в нових умовах або ситуаціях потребує суттєвої зовнішньої допомоги, підказок. Не простежує логіку в змісті теми, має труднощі в розділенні інформації на окремі складники, простеженні схожості або відмінності в предметах чи об'єктах.
---	--------------	--

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти Бакка Т. В., Марголіна Л. В., Мелещенко Т. В., 2018 р. ([Посилання на підручник](#))
2. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти Гісем О. О., Мартинюк О.О. , 2018 р. ([Посилання на підручник](#))
3. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти Вербицька П.В., Волошенюк О.В., Горленко Г.О., Кендзьор П.І., Козорог О.Г., Маркусь Н.І., Махун Л.М., Педан-Слепухіна О.Л., Ратушняк С. , 2018 р. ([Посилання на підручник](#))
4. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти Васильків І. Д., Кравчук В. М., Сливка О. А., Танчин І. З., Тимошенко Ю. В., Хлипавка Л. М, 2018 р. ([Посилання на підручник](#))

Інтернет ресурси

- Сайт дистанційного навчання ПФКТБ: www.pbttb.gnomio.com
- Бібліотека коледжу: pbttb_lib@ukr.net
- www.citizen.in.ua

Посібники з прав людини та активної участі для молоді

- -"Компас"
укр/рос/англ/<http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokratichnashkola/Navchal-ni-materiali>
- -"Компасіто" укр/рос/англ /
<http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokratichnashkola/Navchal-ni-materiali>
- - "Скажи своє слово" укр/рос/англ /
<http://ukr.theewc.org/Content/What-wedo/Demokratichna-shkola/Navchal-ni-materiali>
- - "Закладинки" укр/англ /
<http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokratichnashkola/Navchal-ni-materiali>
- - Освіта у сфері прав людини у шкільній системі Європи, Центральної Азії та Північної Америки: збірник прикладів кращих практик (2009) – посібник,

розроблений Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ спільно з Радою Європи, Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини та ЮНЕСКО, доступний російською мовою онлайн за посиланням: <http://www.osce.org/ru/odihr/102230?download=true>

- - Керівні принципи освіти в галузі прав людини для систем середньої школи (2012), розроблені Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ – доступний українською мовою онлайн за посиланням: <http://www.osce.org/odihr/93969>

Веб-сторінки міжнародних організацій, що займаються громадянською освітою та освітою у сфері прав людини

- - Рада Європи - <http://www.coe.int/en/>
- - Офіс Ради Європи в Україні - <https://www.coe.int/uk/web/kyiv>
- - ООН - <http://www.un.org/en/index.html>
- - Офіс ООН в Україні - <http://www.un.org.ua/en/>
- - ЮНЕСКО - <http://en.unesco.org/>
- - ЮНІСЕФ - <https://www.unicef.org/>
- - Представництво ЮНІСЕФ в Україні - <https://www.unicef.org/ukraine/ukr/>
- - Організація з безпеки та співробітництва у Європі (ОБСЄ) – <http://www.osce.org/>
- - Бюро демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ ОБСЄ) – <http://www.osce.org/odihr> - Координатор проектів ОБСЄ в Україні - <http://www.osce.org/uk/project-coordinator-inukraine>
- - Європейський центр імені Вергеланда (Норвегія) - <http://ukr.theewc.org/>
- - Amnesty International - <https://www.amnesty.org/en/>
- - Amnesty International в Україні - <http://amnesty.org.ua/>

Офіційні документи

- Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини.
укр/англ /

<http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokraticzna-shkola/Navchal-nimateriali>

- Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і прав людини
(скорочене видання) укр/рос/англ

[/http://ukr.theewc.org/Content/What-wedo/Demokraticzna-shkola/Navchal-ni-materiali](http://ukr.theewc.org/Content/What-wedo/Demokraticzna-shkola/Navchal-ni-materiali)

- "Хартія для всіх" (дитяче видання "Хартії") укр/рос/англ /

<http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokraticzna-shkola/Navchal-ni-materiali>

- Декларація ООН з освіти та виховання в області прав людини /

<http://daccessods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/66/137&Lang=E>

- Глобальні цілі ООН. UN General Assembly, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, 21 October 2015, A/RES/70/1 /

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

7. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

- навчальна платформа Moodle;
- освітній онлайн-портал «На Урок»;
- платформа онлайн-освіти Prometheus.

-